

Lohjan ympäristöterveyspalvelut
Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma
vuosille 2020-2024

päivitys vuodelle 2021

LUONNOS

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Lohjan ympäristöterveyspalvelut	3
2.1 Toiminta-alue	3
2.2 Valvonnan voimavarat ja resurssit	3
2.3 Koulutus	5
2.4 Valvontakohteiden riskinarviointi, tarkastustiheys ja tarkastukseen käytettävä aika	5
2.5 Tarkastuksen sisältö	5
2.6 Maksullisuus	6
2.7 Näytteenotto, näytteiden tutkiminen ja laboratoriot	7
2.8 Valvontakohderekisteri	7
2.9 Viestintä	7
3. Toimialojen valvontasuunnitelma	8
3.1 Elintarvikelain mukainen valvonta	8
3.1.1 Valvontakohteet	9
3.1.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely	9
3.1.3 Valvontatietojen julkisuus	9
3.1.4 Ohjelmakauden painopisteet	9
3.1.5 Kunnan toteuttama näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	10
3.1.6 Laatujärjestelmä ja auditointi	10
3.2 Terveystieteiden mukainen valvonta	10
3.2.1 Valvontakohteet	11
3.2.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely	11
3.2.3 Ohjelmakauden painopisteet	11
3.2.4 Talousveden valvonta ja näytteenotto	12
3.2.5 Uimavesivalvonta ja näytteenotto	13
3.3 Tupakkalain mukainen valvonta	13
3.3.1 Valvontakohteet	13
3.3.2 Lupamenettely	13
3.3.3 Ohjelmakauden painopistealueet	14
3.4 Eläinlääkintähuolto	14
3.4.1 Henkilöresurssit ja pätevyys	14
3.4.2 Maksut	15
3.4.3 Peruseläinlääkärinpalvelut ja kiireellinen eläinlääkäriapu	15
3.4.4 Eläintauti- ja sivutuotevalvonta	15
3.4.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta	16
3.4.6 Eläinlääkintähuollon painopisteet	17
4. Erityistilanteisiin varautuminen	17
5. Suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi	17

Liite 1: Elintarvikevalvonnan suunnitelmallinen valvonta

Liite 2: Terveystieteiden mukainen suunnitelmallinen valvonta

Liite 3: Tupakkalain mukainen suunnitelmallinen valvonta

Liite 4: Kuntien valvontaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

Liite 5: Valvira/terveystieteidenlaki; Valvontakohdetyyppien tarkastusten yleinen sisältö

Liite 6: Eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoitus

1. Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Hyvin toimivalla ympäristöterveydenhuollolla voidaan ehkäistä epidemioiden syntymistä ja sitä kautta vähentää terveydenhuollon kuormitusta ja sairauksien aiheuttamia poissaoloja työstä. Ympäristöterveydenhuollolla voidaan estää myös monia kroonisia sairauksia puuttamalla ongelmiin ajoissa (mm. sisäilmaongelmat).

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille terveellinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi. Ympäristöterveydenhuoltoa velvoittava lainsäädäntö perustuu seuraaviin lakeihin: terveydensuojelulaki (763/1994), elintarvikelaki (23/2006), tupakkalaki (549/2016) sekä eläinlääkintähuoltolaki (765/2009).

Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva suunnitelma siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja ehkäisevää. Seuraava toimintavuotta koskeva suunnitelma on hyväksyttävä päättävässä toimielimessä ja toimitettava aluehallintovirastolle kuluvan vuoden loppuun mennessä. Kunnan suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma, jonka laativat yhteistyössä ympäristöterveydenhuollon valvontaa suunnittelevat, koordinoivat ja valvovat valtakunnalliset keskusvirastot, Ruokavirasto maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjelmakauden 2020-2024 teemaksi on valittu yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö, jota lähestytään eri tavoin. Tavoitteena on

- aluehallintovirastojen toimesta toteuttaa arviointi- ja ohjauskäyntejä valvontayksiköihin
- edistämään viranomaisyhteistyötä
- vahvistaa ja parantaa yhteistyötä toimijoiden kanssa
- vahvistaa ja parantaa valmiutta erityistilanteita varten

Kunnan suunnitelmaan on koottu valvontayksikön alueella suunnitelmakaudella painottuva valvonta, painopisteet ja projektit.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maakuntauudistuksen kaatumisen myötä myös muut uudistukseen liittyvät lakimuutokset kaatuivat. Maakuntauudistuksen valmistelu kuitenkin lisäsi alueellista yhteistyötä, jota tullaan jatkamaan. Lohjan ympäristöterveyspalvelut tulee osallistumaan tähän yhteistyöhön Uudenmaan maakunnan alueella.

Sote-ministerityöryhmä on linjannut, että ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei tässä vaiheessa sisällytetä maakunnan tehtäviin. Tehtävien siirtoa maakunnille selvitetään myöhemmin monialaisen maakunnan valmistelun yhteydessä. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö tulevat yhdessä arvioimaan ympäristöterveydenhuollon kokonaisuutta nykytilanteessa. Tavoitteena on vähentää ympäristöterveydenhuollon järjestäjien määrää.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen säännöllinen valvonta on toiminnanharjoittajille maksullista. Valvontamaksut peritään hyväksytyin taksan mukaisesti.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö ei suoraan edellytä toiminnanharjoittajien kuulemista valvontasuunnitelmasta, mutta hyvän hallintotavan mukaisesti Lohjan ympäristöterveyspalveluiden valvontasuunnitelma asetetaan julkisesti nähtäville hallintolain 41 §:n mukaisesti ennen suunnitelman lopullista hyväksyntää, jolloin toiminnanharjoittajille varataan mahdollisuus mielipiteen lausumiselle.

2. Lohjan ympäristöterveyspalvelut

2.1 Toiminta-alue

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen Lohjan kaupungin organisaatiouudistuksen myötä Lohjan vetovoimalautakunnan ympäristöterveysjaosto toimii valvontaviranomaisena yhteistoiminta-alueella, joka muodostuu Karkkilan ja Lohjan kaupungeista sekä Vihdin ja Siuntion kunnista. Yhteistoiminta-alueella on noin 92 000 asukasta.

Lohjan Ympäristöterveyspalvelut toimii jaoston alaisena viranhaltijaorganisaationa. Lohjan Ympäristöterveyspalveluiden henkilötövuosimäärä täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset 14,5 htv:n kokonaismäärällä.

2.2 Valvonnan voimavarat ja resurssit

Lohjan ympäristöterveyspalveluissa työskentelee vuoden 2021 alussa 4 potilastyötä tekevää eläinlääkärää, 7 terveystarkastajaa, 1 hygieenikkovalvontaeläinlääkärä, 1 eläinsuojeluvalvoja ja ympäristöterveyspäällikkö. Lisäksi ympäristöterveyspalveluiden käytettävissä on 0,5 htv:n Lohjan kaupungin hallinnollisten toimistosihteerin työpanos.

Ympäristöterveyspäällikön toimenkuvaan kuuluvat yksikön hallinnolliset tehtävät, johtaminen ja kehittäminen. Terveystarkastajat vastaavat muusta elintarvikelain, terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisesta valvonnasta. Terveystarkastajat on tehtävänjaolla jaettu kahteen tiimiin, keskittyen elintarvike tai terveydensuojelun valvontaan. Elintarviketiimissä on 4 terveystarkastajaa sekä hygieenikkovalvontaeläinlääkärä ja terveydensuojelutiimissä 3 terveystarkastajaa. Jokaiselle valvonta-kokonaisuudelle on pyritty asettamaan kaksi valvojaa, jotta asiantuntemus pysyy riittävän laaja-alaisena. Tupakka- ja lääkelain valvonta on jaettu kohdekohtaisesti tarkastajien kesken. Hygieenikkovalvontaeläinlääkärä vastaa eläinsuojelulain ja osittain eläintautilain mukaisista valvontatehtävistä sekä osasta elintarvikelain mukaisesta alkutuotannon valvonnasta. Osa eläintautilain mukaisesta valvonnasta kuuluu potilastyötä tekeville eläinlääkäreille ja he osallistuvat myös eläinsuojeluvalvontaan. Taulukossa 1 on nähtävillä yksikön käytössä olevat resurssit. Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö, tehtävävastuualueet ja yhteystiedot on esitetty Lohjan kaupungin kotisivuilla.

Taulukko 1. Lohjan ympäristöterveyspalveluiden resurssien jakautuminen

	Kokonaistyöpanos (htv)	Suunnitelmallinen valvonta (htv)
Elintarvikevalvonta	4,0	2,55
Terveydensuojeluvalvonta	2,7	1,32
Tupakkavalvonta	0,4	0,34
Eläinlääkintähuolto	5,9	
Hallinto/toimistopalvelut	1,5	
Yhteensä	14,5	

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön lisäksi terveydensuojeluviranomaiselle määritellään tehtäviä mm. säteilylaissa (solariumlaitteiden valvonta), lääkelaisissa (nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta), ympäristönsuojelulaissa (24§, freonivalvonta) ja vesihuoltolaissa (4§). Yhteistoimintasopimuksessa ympäristöterveyspalveluille on osoitettu myös ulkoilulain mukaiset leirintäalueviranomaisen tehtävät.

Ympäristöterveyspalveluita työllistää muilta viranomaisilta tulevat lausuntopyynnöt, joiden käsittelyyn on varattava riittävästi resursseja. Vuoden 2020 alusta ensisaapumisvalvonta siirtyi Ruokavirastolta kuntien vastuulle. Myös tähän on yksikössä varattava resursseja. Vuonna 2020 valvontaan on vahvasti vaikuttanut maailmanlaajuinen koronapandemia. Valvontaa ei ole pystytty suorittamaan suunnitelman mukaisesti koronarajoitusten vuoksi. Tämä tulee heijastumaan tulevien vuosien valvontaan ja edelleen jatkuvan pandemian vaikutukset valvontaan jäävät vielä

nähtäväksi. Valvonnan muuttumisen ja tekemättömien töiden vaikutukset tulevat vaatimaan ylimääräisiä resursseja yksikössä.

Valvonnan voimavarojen mitoituksessa tulee huomioida suunnitelmallisen valvonnan lisäksi sellaiset työtehtävät, jotka eivät kuulu suunnitelmalliseen valvonnan piiriin kuten uusintatarkastukset, asumisterveyteen liittyvät ja muut epäilyyn perustuvat tarkastukset, epidemiaselvitykset ja muut erityistilanteet, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä neuvonta- ja ohjaustehtävät. Resurssien suunnittelussa on varattava aikaa myös näytteenottoon, näytetulosten käsittelyyn ja valvonnan raportointiin. Mitoituksessa on huomioitava myös valvontakäynteihin liittyvä matkustusaika, joka ei sisälly tarkastukseen käytettävään keskimääräiseen aikaan. Tämän lisäksi vuoden 2021 aikana resursseja käytetään laatujärjestelmän jatkuvaan päivitykseen, valmiussuunnitelman päivitykseen ja yksikön valmiuden parantamiseen sekä viranomaisyhteistyön vahvistamiseen ja edistämiseen. On myös huomioitava, että koronatilanne voi vaikuttaa yksikön suunnitelmallisen valvonnan sisältöön ja toteutukseen. VATI-tietojärjestelmän edelleen jatkuva kehitystyö tulee kuormittamaan yksiköitä tulevina vuosina. Tietojärjestelmä vaikuttaa merkittävästi valvontaviranomaisten toimintaympäristöön, sillä mahdolliset vikatilanteet ja kehittämistyö voivat viedä aikaa lainsäädännön toimeenpanolta ja valvonnalta. Tämä tulee huomioida valvontasuunnitelmien toteutumista arvioitaessa. Yksikössä on otettu käyttöön VATI:n kautta toimiva laskutus, jonka toivotaan vähentävän hallinnollista työtä. VATI:ssa kehitetään myös asiakkaille sähköistä asiointia, jonka käyttöönotto yksiköissä tulee viemään resursseja.

Terveysvaaraa aiheuttavat tilanteet näytteenottoineen asetetaan aina etusijalle suhteessa suunnitelmalliseen valvontaan.

Arvioitu valvontatoimialoittainen henkilöresurssitarve perustuu valtakunnalliseen suunnitelmallisen valvonnan riskiluokitukseen, johon on arvioitu mukaan mm. lisätarkastusten tarve, tarkastusmatkoihin käytetty aika, yksityiskohtaisempi neuvonta, epäkohtien korjaamisen ohjaaminen, uuteen kohteeseen perehtyminen jne. Esimerkiksi elintarvikevalvonnan ohjeelliset tarkastustiheydet ja –ajat on arvioitu kohteille, joissa on kaikki pääosin kunnossa. Lisäksi on varattu työaikaa muiden tehtävien hoitoon mukaan lukien mm. suunnittelemattomat epäilyyn, valitukseen, hyväksymiseen tai vastaavaan perustuvat tarkastukset, koulutus, tiedonhankinta, lainsäädännön päivitys, työmenetelmien kehittäminen, alueellinen yhteistoiminta, työryhmiin osallistuminen, näytteenotto, virka-apu, lausunnot, tietojärjestelmiin liittyvät toiminnot, arkistointi ja raportointi.

Suunnitelmallisen valvonnan riskiperusteisuus edellyttää nykyisessä toimintaympäristössä kohteiden tarkastustiheyden suunnittelua valvontatarpeen mukaisesti. Valtakunnallinen valvontaohjelma korostaa, ettei valvontaohjelmaa saa suunnitella resurssiperusteisesti. Tämä edellyttää riittäviä voimavaroja myös henkilöresurssien osalta, jotta voidaan turvata ympäristöterveydenhuollon korkealaatuinen valvonta. Yksikkö on vuoden 2020 aikana käynyt alueen valvontakohteet ja arkiston läpi sekä kohteiden toimintaluokat. Näin yksikön kohteiden määrä saatiin korjattua todelliselle tasolle ja arvioitua yksikön resurssitarve. Arviona on, että yksikön nykyiset resurssit ovat lähestulkoon riittävät valvonnan toteuttamiseen valvontaohjelmien mukaisesti. Yksikön resursseja arvioidaan jatkuvasti toiminnan ohessa ja niitä järjestellään tarvittaessa uudestaan.

Terveysvaaraa aiheuttavat tilanteet ja muut erityistilanteet asetetaan aina etusijalle suhteessa muuhun valvontaan. Myös valitukset ja ilmoitukset käsitellään akuuttina työnä. Kun tulee tieto epäkohdasta, arvioidaan valitusten määrä, aiheellisuus, altistuvien määrä ja mahdolliset seuraamukset ennen päätöstä jatkotoimenpiteistä.

Mikäli yksikössä on resurssipula, yksikkö tiedottaa tilanteesta yhteistoimintakuntia sekä ympäristöterveysjaostoa. Alueen yhteistoimintasopimuksessa on huomioitu, että mikäli resurssit eivät ole riittävät toteuttamaan lainsäädännön vaatimaa valvontaa niin resursseja on lisättävä.

2.3 Koulutus

Henkilökunnan pätevyyttä pidetään yllä osallistumalla valtakunnallisiin ja alueellisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutuksiin osallistumisessa pyritään huomioimaan kunkin viranhaltijan omien tehtäväalueiden vahvistaminen. Tavoitteena on, että jokaisella viranhaltijalla on mahdollisuus osallistua vuoden aikana ainakin yhteen maksulliseen ja useampaan vähintään 4 maksuttomaan koulutukseen, joita järjestävät mm. keskusvirastot, aluehallintovirasto ja ministeriöt. Lainsäädäntömuutokset ja muut keskusviranomaisten edellyttämät muutokset käytännössä lisäävät koulutustarvetta yksittäisinä vuosina. Henkilöstön koulutussuunnitelma päivitetään vuoden aikana kahdelle ajanjaksolle: tammi-kesäkuu ja heinä-joulukuu. Koulutussuunnitelma toimitetaan ajanjakson alussa kaupungin keskushallinnolle. Henkilökunnan koulutustarvetta arvioidaan vuosittaisilla kehityskeskusteluilla. Koulutuksiin osallistutaan koulutuksen sisällön ja tarkoituksenmukaisuuden suhteen (esim. samaan koulutukseen menijät, videoyhteysmahdollisuus, koulutuksen soveltuvuus tehtäväkuvaan). Koulutuksista ylläpidetään rekisteriä, josta voidaan seurata koulutuksiin osallistumista.

2.4 Valvontakohteiden riskinarviointi, tarkastustiheys ja tarkastukseen käytettävä aika

Tämä valvontasuunnitelma pohjautuu keskusviranomaisten tekemiin toimialakohtaisiin riskinarviointeihin ja riskiluokituksiin. Riskinarvioinnissa määritellään tarkastustiheys ja tarkastuksiin käytettävä keskimääräinen aika.

Elintarvikevalvonnassa on otettu vuonna 2017 käyttöön Eviran ohjeen 10503/2 mukainen elintarvikehuoneiston riskiluokitus ja valvontatarpeen määrittäminen. Tarkastustiheyteen vaikuttavat valvonnan yhteydessä tehdyt havainnot. Tarkastuskohteessa havaitut puutteet voivat johtaa maksulliseen uusintatarkastukseen. Toimialakohtaisissa, jäljempänä esitetyissä taulukossa käytetyt tarkastustiheysarvot on selvennetty erillisessä taulukossa.

Suunnitelmassa ilmoitettuun tarkastusaikaan ei sisälly mm. kohteiden välisiin siirtymiin kulunut matkustusaika. Matkakustannukset laskutetaan kiinteänä summana kaikilta toimijoilta ympäristöterveysjaoston hyväksymän ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisesti. Matkaan kulunut aika arvioidaan kuitenkin kohdekohtaisesti tehtäessä tarkastusmerkintöjä tietojärjestelmään.

Valvontaviranomaiselle ilmoitetut uudet kohteet tulevat ilmoituksen käsittelyn jälkeen suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Uudella kohteella käytetään lähtökohtaisesti keskusvirastojen suosituksia tarkastustiheydessä ja tarkastukseen käytettävässä ajassa.

Taulukko 2. Tarkastustiheydet sanallisesti.

0,7 =	kaksi kertaa kolmessa vuodessa
0,5 =	kerran kahdessa vuodessa
0,3 =	kerran kolmessa vuodessa
0,2 =	kerran viidessä vuodessa
0,1 =	kerran 10 vuodessa

2.5 Tarkastuksen sisältö

Ympäristöterveydenhuollon valvonnassa tarkastuksilla selvitetään valvottavan kohteen ja sen toiminnan vaatimustenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai vain jonkin osa-alueen tarkastuksen. Tarkastukset voivat sisältää aistinvaraista tarkastelua ja

arviointia, näytteiden ottoa ja mittauksia kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettavien tuotteiden tai tarjottavien palvelujen terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Pelkkää näytteenotokäyntiä ei katsota tarkastukseksi. Samalla tarkastuksella voidaan tehdä useamman eri ympäristöterveydenhuollon lain mukainen tarkastus. Tarkastuskertomuksesta ilmenee, minkä säädösten perusteella tarkastus on tehty. Tarkastukset voidaan suorittaa myös asiakirjatarkastuksina tai etätarkastuksina asiakirjojen, puheluiden ja videoyhteyksien avulla.

Tarkastuksesta tehdään tarkastuskertomus valtakunnallisessa kohdetietojärjestelmä VATI:ssa, joka toimitetaan tiedoksi asianosaisille. Tarkastuskertomus voidaan tarvittaessa lähettää tiedoksi myös muille viranomaisille. Tarkempi kuvaus tarkastuksen ja tarkastuskertomuksen tekemisestä esitetään laatujärjestelmässä. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita tai epäkohtia, niitä pyritään poistamaan ohjauksella ja neuvonnalla, määrääjän sisältävillä kehotuksilla sekä tarvittaessa hallinnollisilla pakkokeinoilla.

Elintarvikelain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyys. Tavoitteena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan. Tarkastukseen liittyy aistinvaraista tarkastelua ja arviointia, tarvittaessa mittauksia ja näytteenottoja sekä asiakirjojen tarkastelua. Elintarvikelain mukainen tarkastus voi olla myös pelkkää asiakirjojen tarkastelua.

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoja.

Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa.

Eläinsuojelutarkastusten tavoitteena on selvittää, noudatetaanko eläinten pidossa ja hoidossa eläinsuojelulainsäädännön vaatimuksia. Eläinsuojelutarkastuksella tarkastetaan muun muassa eläinten pitopaikka ja pito-olosuhteet, eläinten kunto, rehun riittävyys ja laatu sekä mahdollinen kirjanpito liittyen eläinten pitoon ja hoitoon.

2.6 Maksullisuus

Kunnan on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimisesta. Suunnitelman mukaisella tarkastuksella havaitun puutteen seurauksena tehtävä uusintatarkastus katsotaan osaksi valvontasuunnitelman mukaista tarkastusta, jolloin myös uusintatarkastuksesta peritään maksu. Valvontamaksut tulisi määritellä siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Tällä hetkellä tarkastuksesta peritään maksu tarkastuksen tekemisen jälkeen. Tulevaisuudessa ministeriötasolla suunnitellaan toimijoille vuosittaista valvontamaksua, joka peritään huolimatta siitä, suoritetaanko tarkastusta vai ei. Maksutaksa ja perusteet ovat esillä ympäristöterveydenhuollon kotisivuilla.

Kunnan valvontaviranomaisella on paljon sellaisia tehtäviä, joista ei voida periä maksua, mutta jotka on hoidettava ensisijaisesti suunnitelmalliseen valvontaan nähden. Tällaisia tehtäviä ovat esim. terveyshaittaepäilyjen tarkastaminen ja epidemioiden selvittäminen. Myös näihin tehtäviin on varattava resursseja, joten maksuilla ei voida kattaa kaikkia ympäristöterveydenhuollon kustannuksia. Myöskään eläinlääkintähuollon kustannuksia ei voida ottaa huomioon valvontamaksuja määritettäessä.

Lohjan Ympäristöterveyspalveluiden maksut peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan (YMTJ 4 § 21.1.2020) mukaisesti. Taksa tarkistetaan vuoden lopussa ja päivitetään ilmenevien

tarpeiden mukaisesti. Eläinlääkintähuollossa on otettu käyttöön vuoden 2017 toukokuun alusta klinikkamaksu, joka on suuruudeltaan 10 € (+alv 24%)/asiakas.

2.7 Näytteenotto, näytteiden tutkiminen ja laboratoriot

Suunnitelmallisen valvonnan näytteitä otetaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla toimijan kustannuksella lähinnä terveydensuojelulain mukaisissa valvontakohteissa. Elintarvikelain mukaisissa valvontakohteissa näytteenotto tapahtuu pääasiassa projektiluonteisesti. Omavalvonnan varmistamiseksi voidaan tarvittaessa ottaa näytteitä valvontakohteista toimijan kustannuksella tapauskohtaisesti, mikäli toiminnassa havaitaan puutteita tai laiminlyöntejä. Epidemiaselvitysten yhteydessä ja muissa terveyshaittaepäilyissä näytteitä otetaan valvontasuunnitelman ulkopuolella. Kunnan tulee varata talousarvioonsa riittävästi voimavaroja näytteenottoon ja näytteiden tutkimiseen. Valvontaviranomainen voi päättää myös ulkopuolisen asiantuntijan käytöstä näytteenotossa. Vuonna 2019 ulkoistettiin uimavesien näytteenotto toimijoiden vastuulle. Näytetulokset tulevat yksikön tietoon ja poikkeaviin tuloksiin reagoidaan tarpeen mukaan.

Näytteet tutkitaan FINAS- akkreditoituissa ja Ruokaviraston hyväksymissä laboratorioissa. Laboratoriot, joita Lohjan ympäristöterveyspalvelut ensisijaisesti käyttää suunnitelmallisen valvonnan ja erityistilanteiden (mm. epidemiaepäilyt) näytteiden tutkimisessä on lueteltu alla.

LuvyLab Oy Ab, Lohja
Synlab Oy, Karkkila
MetropoliLab Oy, Helsinki
Ruokaviraston laboratorio, Helsinki

Normaaliolojen häiriötilanteiden näytteenotosta Lohjan ympäristöterveyspalveluilla on sopimus Metropolilabin kanssa.

2.8 Valvontakohderekisteri

Vuoden 2019 alussa ympäristöterveydenhuollon keskitetty tietojärjestelmä KUTI/YHTI korvautui VATI-tietojärjestelmällä. VATI:ssa on hyödynnetty aiempien järjestelmien tietovarastoja (kohde- ja valvontatietoja) sekä ominaisuuksia. VATIn reaaliaikainen käyttöliittymä hyödyntää valvonnan riskiperusteisuuden vaatimusta sekä toimii päivittäisen valvontatyön työkaluna. Järjestelmä toimii jatkossa toiminnanohjaus-, valvontatoimi- ja raportointityökaluna viranomaisille.

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden hallintajärjestelmää (VYHA) käytetään raportointiaessa henkilöresursseja, valvontasuunnitelman ja sen toteuman arvioinneissa.

Eläinlääkintähuollossa on potilastietojärjestelmänä käytössä KliniQ-eläinlääkäriohjelma kaikilla eläinlääkärivastaanotoilla. Eläinlääkäreiden tietokannat yhdistettiin vuoden 2018 lopussa ja nettiajanvaraus otettiin käyttöön keväällä 2019.

2.9 Viestintä

Lohjan ympäristöterveyspalveluilla on lakisääteinen velvollisuus antaa ohjausta ja neuvontaa ympäristöterveydenhuollon alalta. Kaikki viranhaltijat osallistuvat ohjauksen ja neuvonnan toteuttamiseen omalla osaamisalueellaan. Palvelua tarjotaan puhelimitse, sähköpostilla ja tarkastuskäyntien yhteydessä. Ympäristöterveyspalveluilla on Lohjan kaupungin internet-sivujen yhteydessä omat internet-sivut, jotka kattavat koko toiminta-alueen. Yhteistoimintakuntien kotisivuilla on linkki ympäristöterveyspalvelujen sivuille. Yksikön sivuilla kuvataan ympäristöterveyspalveluiden toimintaa ja annetaan ohjeita asiakkaille. Näin osa neuvonnasta voidaan ohjata suoraan internetistä löytyvään ohjeistukseen. Ajankohtaista sivuilla voidaan paremmin kohdentaa ajankohtaisia asioita ja ilmoituksia.

Tiedotusvastuu erityistilanteissa on ympäristöterveyspäälliköllä tai hänen valtuuttamallaan henkilöllä. Normaaleissa ympäristöterveydenhuollon tehtäviin liittyvissä asioissa kaikki viranhaltijat

voivat antaa tietoja esim. medialle oman osaamisalueensa puitteissa. Tiedottaminen tapahtuu tilanteesta riippuen pääasiassa kaupungin internetsivujen ja paikallisten lehtien kautta. Tarvittaessa voidaan käyttää myös radio- tai televisiotiedotteita sekä sosiaalista mediaa.

Ympäristöterveyspalveluiden valvontaprojektien tuloksista tiedotetaan ympäristöterveyspalveluiden omilla internetsivuilla.

Kaupungin sisällä tiedotus tapahtuu intranetin tai sähköpostin välityksellä sekä sisäisissä kokouksissa.

Alueellisesta tai maan laajuudesta tiedottamisesta päävastuun kantaa aluehallinto- tai keskusvirasto tai asianomainen ministeriö.

Yhteydenpito aluehallintovirastoon ja muihin paikallisiin viranomaisiin tapahtuu kunkin viranhaltijan tarpeiden mukaan.

3. Toimialojen valvontasuunnitelma

3.1 Elintarvikelain mukainen valvonta

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu; varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda harhaan; suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta; varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyys; turvata korkealaatuinen elintarvikevalvonta; ja osaltaan parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä.

Ruokavirasto laatii elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman vuosille 2021-2024 (VASU). Koronapandemian takia VASU:n julkistaminen on viivästynyt ja se valmistuu vasta yksikön suunnitelman valmistumisen jälkeen. Ruokavirasto on kuitenkin ilmoittanut päivitykset valvonnan painopisteisiin jo aiemmin. Kunnan on otettava huomioon tämä suunnitelma suunnitellessaan omaa valvontaansa. Kunnan tehtävänä on huolehtia elintarvikelain mukaisesta valvonnasta alueellaan. Kunnan elintarvikevalvontatehtäviä ovat:

- kunnan valvontaan kuuluvien elintarvikehuoneistojen hyväksyminen ja ilmoitusten käsittely;
- alkutuotantopaikkojen, elintarvikehuoneistojen, ensisaapumis- ja muiden elintarvikealan toimijoiden (ml. maahantuojien) olosuhde- ja tuotevalvonta sekä omavalvonnan valvonta;
- kotimaassa tuotettujen elintarvikkeiden ja elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden valmistuksen valvonta; sekä
- kaupan ketjussa olevien elintarvikkeiden ja niiden markkinoinnin valvonta (ml. luomuelintarvikkeet).

Kunnan tehtäviin kuuluvat elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja tiedottaminen, valtion viranomaisten avustaminen eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman toteuttamisessa sekä elintarvikesäännösten mukaisten ilmoitusten ja raporttien tekeminen aluehallintovirastolle ja Ruokavirastolle. Kunta osallistuu alueellaan terveydelle vaarallisten tuotteiden takaisinvetoihin ja muihin toimenpiteisiin.

Elintarvikevalvonnan tulee olla kattavaa, säännöllistä, vaikuttavaa, yhdenvertaista ja avointa. Elintarvikevalvonta on myös riskiperusteista eli valvontaa kohdennetaan toimintaan ja toimijoihin liittyvien riskien perusteella. Tarkastustiheys ja tarkastusten sisältö yksittäisten valvontakohteiden osalta riippuu arvioidusta riskistä, mikä puolestaan on riippuvainen harjoitetun toiminnan laajuudesta, luonteesta ja laadusta. Kohteet on jaettu Ruokaviraston ohjeen mukaisesti riskiluokkiin 0-10, jolloin 0 on kaikkein vähäriskisin valvontakohteet. Riski on vaaran aiheuttaman terveydellisen haittavaikutuksen todennäköisyys ja voimakkuus. Riskinarviointia suoritetaan valvontakohteen toiminnan sekä kohteesta tehtyjen tarkastushavaintojen perusteella.

Lohjan ympäristöterveyspalveluiden toiminta-alueella tarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta valvonta-asetuksen edellytysten mukaisesti. Uusien kohteiden käyttöönottotarkastukset tehdään edellä mainitusta käytännöstä poiketen usein ennalta sovitusti toimijan kanssa.

3.1.1 Valvontakohteet

Elintarvikelain mukaisia valvontakohteita ovat ilmoittamista tai hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot, mukaan lukien virtuaalihuoneistot, elintarvikekuljetukset, liikkuvat elintarvikehuoneistot ja toimijat, jotka valmistavat tai tuovat markkinoille kontaktimateriaaleja sekä alkutuotantopaikat.

Valvontasuunnitelman liitteessä 1 on esitetty yhteistoiminta-alueella olevat Ruokaviraston riskiluokituksen valvontakohtetyypit, niiden lukumäärät, tarkastustiheydet ja tarkastusmäärätarve. Taulukosta näkyy myös tarkastukseen suunniteltu ohjeellinen tarkastusaika. Elintarvikelain mukaisia valvontakohteita yhteistoiminta-alueella on noin 1240 kpl joista elintarvikehuoneistoja noin 660 kpl ja harvemmin tai tarpeen mukaan valvottavia alkutuotantopaikkoja noin 580 kpl.

3.1.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely

Alkutuotantopaikkojen ja elintarvikehuoneistojen ilmoitus- ja hyväksymismenettelystä on säädetty elintarvikelain 13-15 ja 22 §:ssä sekä valtioneuvoston asetuksessa elintarvikevalvonnasta. Hyväksymis- ja ilmoitusmenettelyyn liittyvät lomakkeet löytyvät Lohjan ympäristöterveyspalveluiden internet sivuilta.

Ilmoitus elintarvikehuoneistosta on tehtävä vähintään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvat huoneistot tarkastetaan viimeistään kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Ensimmäisellä tarkastuksella tarkastetaan elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset ja omavalvontasuunnitelma. Elintarvikelain 13 ja 22 §:ssä on lueteltu elintarvikealan ja alkutuotannon toimintoja, joista ei tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen käsittelystä lähetetään toimijalle maksullinen todistus.

Hyväksyntää on haettava ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Elintarvikehuoneiston hyväksymisestä tehdään maksullinen hallintopäätös. Hyväksyntää edellyttävät elintarvikehuoneistot tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista ja muuttamista. Hyväksymishakemukseen on liitettävä omavalvontasuunnitelma. Itujen tuotanto katsotaan alkutuotannoksi, joka edellyttää elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän. Hyväksymistä ei kuitenkaan tarvita pienimuotoista idun tuotantoa harjoitettaessa esim. ravintoloissa.

3.1.3 Valvontatietojen julkisuus

Elintarvikelain edellyttämää valvontatietojen julkisuutta koskevaa vaatimusta toteutetaan Ruokaviraston luomalla valtakunnallisella valvontatietojen julkistamisjärjestelmällä eli Oiva-järjestelmällä. Oiva järjestelmän tarkoitus on lisätä valvonnan läpinäkyvyyttä ja antaa kuluttajille tietoa. Oiva järjestelmässä elintarvikehuoneiston tarkastustulos arvioidaan asteikolla A (oivallinen), B (hyvä), C (korjattavaa), D (huono). Ruokavirasto toimittaa toimijoille Oiva-tarkastuksen perusteella tehdyn Oiva-raportin. Tarkastuksesta perittävä maksu sisältää yhden Oiva-raportin lähettämisen. Jos raportteja lähetetään useampi, muut raportit ovat maksullisia toimijoille. Toimijan on laitettava raportti nähtäville näkyvään paikkaan elintarvikehuoneistossaan.

3.1.4 Ohjelmakauden painopisteet

Ohjelmakauden elintarviketurvallisuuden toimenpiteet on annettu VASU:ssa. Valvonnan painopisteiden avulla pyritään turvaamaan rajallisten valvonta-resurssien tehokas ja suunnitelmallinen käyttö. Vuodelle 2021 painopisteet ovat seuraavat:

- valvontatulokset ohjaamaan valvontaa (valvontatulosten perusteella elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien tiedonsaantia heikentävien asioiden painottaminen tarkastussuunnitelmassa)

Toteutus vuonna 2021:

- kunnossapito
- puhtaanapito
- markkinointi
- valtakunnallinen suolan ja ravintoarvomerkitöjen valvontaprojekti

Suunnittelu vuonna 2021 ja toteutus 2022:

- lämpötilavalvonta
- jäljitettävyyden
- takaisinvedot
- valvojan työkalupakin suunnittelu ja myöhemmin hyödyntäminen
  - Valvonnassa tarvittavan osaamisen kokoaminen valvojan työkalupakiksi, josta tieto on löydettävissä helposti ja ymmärrettävästi
- kohteet valvonnan piiriin
  - aktiivisten kohteiden ja kohdetoimintojen saattaminen ajan tasalle
- sähköisen asioinnin kehittäminen
  - kunnat: VATI:n kehittämistyöhön osallistuminen
- Petosten valvonnan ja torjunnan kehittäminen
  - kunnat: työn suunnitteluun sekä yhteistyötapaamisiin osallistuminen
- valmius ja kriisinhallinta
  - yksiköiden valmiussuunnitelmien päivitys

Painopisteitä toteutetaan ja suunnitteluun osallistutaan alueen toiminnan ja mahdollisuuksien mukaan, kun projektien toteuttamisesta on saatu lisää ohjeita keskusviranomaiselta.

3.1.5 Kunnan toteuttama näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Vuodelle 2021 ei ole suunniteltu omia näytteenottoprojekteja. Mahdollisuuksien mukaan pyritään osallistumaan Ruokaviraston johtamiin projekteihin sekä mahdollisiin muiden yksiköiden yhdessä tehtäviin valvontaprojekteihin.

Projektien kohteet valitaan satunnaisotannalla. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen ovat maksullista toimijoille. Toimija maksaa näytteille tehtävät analyysit. Näytteenottoon voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, jolla on tarvittava asiantuntemus ja pätevyys.

3.1.6 Laatu järjestelmä ja auditointi

Elintarvikelain 41 §:n mukaan kunnan elintarvikeviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatu järjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatu järjestelmää on uudistettu vuodesta 2014 lähtien. Laatu järjestelmä on otettu käyttöön kokonaisuudessaan vuoden 2015 aikana. Laatu järjestelmää kehitetään aktiivisesti vuoden 2021 aikana. Aluehallintovirasto suoritti yksikössä elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjauksen syksyllä 2019.

3.2 Terveysturvallisuuden mukainen valvonta

Terveysturvallisuuden tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaista ympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Valtakunnallinen terveysturvallisuuden valvontaohjelma ja sen perusteella annettava ohjaus paikallisen valvontasuunnitelman laatimiseksi perustuu terveysturvallisuuslakiin sekä ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan ja siinä sovittuihin periaatteisiin. Valvonnan painopisteiden avulla turvataan rajallisten valvonta-resurssien tehokas ja suunnitelmallinen käyttö.

3.2.1 Valvontakohteet

Useimmat terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet vaativat joko viranomaisen hyväksynnän tai ovat ilmoituksenvaraisia. Toimijoiden ilmoitusmenettelyn ja lopetusilmoituksen jättämisen laiminlyönti on muodostanut valvontaviranomaiselle haasteita valvontakohderekisterin ylläpitoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut lausunnon terveydensuojelulain soveltamisesta kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Lausunnon mukaan kotirauhan piiriin perustettavasta terveydensuojelulain 13§:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus. Toimintaa ei kuitenkaan voida valvoa suunnitelmallisen valvonnan puitteissa.

Terveydensuojelulain mukaisia valvontakohteita yhteistoiminta-alueella on suunnitelmallisen valvonnan piirissä n. 550 kpl. Valvontakohdetyypit, niiden lukumäärät ja tarkastustiheydet on esitetty liitteessä 2. Liitteeseen on merkitty myös terveydensuojelulain § 18 a mukaiset kohteet, jotka usein sisältyvät joko terveydensuojelulain tai elintarvikelain valvontaan muilta osin. Kohteille on tehtävä näille erillinen riskinarviointi, johon on varattava resursseja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi terveydensuojelulain mukaiset asumisterveyteen liittyvät asiat ja talousvedeen liittyvät toimenpitepyynnöt sekä erinäiset mahdolliseen terveysthaittaan perustuvat valitukset kuormittavat enenemässä määrin valvontahenkilöstöä.

3.2.2 Ilmoitus- ja hyväksymismenettely

Ilmoituksen tekemistä edellytetään terveydensuojelulain 13 §:ssä mainituista toiminnoista. Ilmoitus tulee tehdä 30 vrk ennen toiminnan aloittamista ja sen liitteeksi tulee toimittaa tarvittavat selvitykset toiminnasta ja siihen liittyvistä toimitiloista. Ilmoituslomake on ympäristöterveyspalveluiden internetsivuilla. Terveydensuojeluviranomainen antaa ilmoitusta koskevan maksullisen todistuksen ja tekee tarvittaessa 45 § mukaisen tarkastuksen. Hyväksyntää vaativat talousvettä toimittavat laitokset, joiden tulee hakea hyväksyntää viimeistään 3 kk ennen toiminnan suunniteltua aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa eikä toimintaa olennaisesti muuttaa ilman valvontaviranomaisen hyväksyntää. Hyväksymisestä tehdään hallintopäätös.

3.2.3 Ohjelmakauden painopisteet

Ohjelmakauden painopisteitä terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa vuosille 2020-2024 on annettu seuraavasti.

- Omavalvonnan tukeminen, esimerkiksi:
  - toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa
  - omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä
  - talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja –hallinta yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa ja valvontatutkimusohjelman päivittäminen
- Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö, esimerkiksi:
  - viranomaisyhteistyön merkitys elinympäristöterveyden edistämisessä merkittäväksi osaksi kuntien strategiatyötä
  - terveysthaittojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä
  - häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen sekä valmiusharjoitukset
- Radonvalvonta
  - Säteilylain (SäL 859/2018) mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo talousveden radioaktiivisuuden sekä asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisäilman radonpitoisuuden viitearvojen noudattamista. Lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo säteilylain 146 §:ssä tarkoitettua selvitysvelvollisuutta talousvettä toimittavan laitoksen ja muiden oleskelutilojen osalta. Säteilylaki (156 §) velvoittaa selvittämään eräiden muiden oleskelutilojen radonpitoisuudet. Terveydensuojelulain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan piirissä olevia muita oleskelutiloja ovat mm. koulut, päiväkodit, tehostetun palveluasumisen yksiköt ja vastaanottokeskukset

Painopisteitä toteutetaan alueen toiminnan ja mahdollisuuksien mukaan, kun projektien toteuttamisesta on saatu lisää ohjeita keskusviranomaiselta.

Vuodelle 2021 ei ole suunnitteilla omia projekteja mutta mahdollisuuksien mukaan osallistutaan keskusvirastojen vetämiin projekteihin sekä mahdollisiin muiden yksiköiden kanssa yhdessä tehtäviin valvontaprojekteihin.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on maksullista toimijoille. Toimija maksaa näytteille tehtävät analyysit. Näytteenottoon voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, jolla on tarvittava asiantuntemus ja pätevyys.

Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyöhön haja-asutuksen talousvesikaivojen ja jätevesien tiimoilta, LINKKI-hankkeeseen, jonka työryhmään kuuluu läntisen Uudenmaan kahdeksan kunnan ympäristönsuojelutoimien ja rakennusvalvontojen viranhaltijoita.

3.2.4 Talousveden valvonta ja näytteenotto

Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät varsin tarkasti talous- ja uimavesistä otettavat näytemäärät sekä näytteistä tehtävät analyysit. Talousveden laatuvaatimukset, näytemäärät ja tehtävät analyysit on määritelty asetuksissa 1352/2015 ja 401/2001. Lohjan ympäristöpalveluiden yhteistoiminta-alueella otetaan talousvesistä viranomaisnäytteitä vuosittain noin 120 kpl. Näytteinä otetaan kunkin vesilaitoksen valvontatutkimusohjelmassa määritellyt jatkuvan valvonnan ja jaksottaisen seurannan näytteet, jotka otetaan kuluttajapisteistä. Kerran vuodessa vedenottamoilta lähtevästä vedestä otetaan näyte nitriittitutkimusta varten, tämä näyte on jatkuvan valvonnan osanäyte. Tarkastuskäynnin ulkopuolella tehtävälle näytteenottokäynnille varataan aikaa noin 2 h. Lisäksi ulkoistettujen näytteiden tulosten läpikäynti työllistää yksikköä. EU-vesilaitosten näytetulokset raportoidaan aluehallintovirastolle, joka raportoi ne edelleen EU komissiolle.

Elintarvikehuoneistoissa ja tiloissa, joissa vettä tarjotaan julkisen toiminnan yhteydessä, sovelletaan isoa talousvesiasetusta 1352/2015 paitsi sellaisissa tapauksissa, joissa kunnan terveydensuojeluviranomainen on varmistanut, ettei veden laatu heikennä valmiiden elintarvikkeiden terveydellistä laatua. Omaa kaivoa käyttävä elintarvikehuoneisto tai terveydensuojelulain mukainen kohde (esim. päiväkotia tai vanhainkoti) ei kuitenkaan ole terveydensuojelulain mukainen laitos, jos se käyttää oman kaivon vettä vain omaan toimintaansa. Viranomainen valvoo talousveden laatua myös tällaisissa kohteissa näytteenotoin. Kaivon ja sen rakenteiden tarkastaminen eivät kuitenkaan kuulu terveydensuojelulain mukaiseen suunnitelmalliseen valvontaan. Tällaisia yksittäisiä talousvesikaivoja on yhteistoiminta-alueella satakunta. Näiden osalta määritellään erillisellä päätöksellä näytteenottiheys ja näytteistä tehtävät määritykset. Yksityishenkilöiden omistamista talousvesikaivoista voidaan ottaa näyte epäiltäessä terveyshaittaa. Vuonna 2021 tulee resursseja viemään edelleen talousvettä toimittavien laitosten ja veden käyttäjien, jotka ottavat talousvettä omilla laitteillaan, tekemät ja toimittamat riskinarvioinnit. Riskinarvioinnit on tehtävä toiminnanharjoittajien ja viranomaisten yhteistyönä ja riskinarviointi on terveydensuojeluviranomaisen hyväksyttävä. Lisäksi resursseja tulee viemään valvontatutkimusohjelmien päivitykset.

Osa vesivalvontaan liittyvä näytteenottoa siirrettiin ostopalveluksi vuoden 2016 aikana ottaen huomioon lainsäädännön vaatimukset. Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman mukaan näytteenoton voi suorittaa myös muu kuin kunnan terveydensuojeluviranomainen. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on kuitenkin varmistettava talous- ja uimavesinäytteiden ottajan pätevyys. Näytteenottajan on tunnettava vesinäytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Pätevyyden voi osoittaa esimerkiksi ympäristönäytteenottajan henkilösertifiointilla. Sertifiointivaatimus ei kuitenkaan ole ehdoton vaan kunnan terveydensuojeluviranomainen voi varmistaa pätevyyden tarkoituksenmukaiseksi katsomillaan tavoilla. Perusteet on kirjattava kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelmaan.

Näytteenottajan pätevyyden edellytyksenä Lohjan Ympäristöterveyspalveluissa on talousveden osalta ympäristönäytteenottajan henkilösertifiointi tai voimassa oleva vesityökortti, jolloin viranomaisen pitää kuitenkin varmistaa näytteenottajan pätevyys erikseen. Uimavesinäytteiden

osalta näytteenottaja voi osoittaa riittävän pätevyytensä edellä mainituilla tavoilla tai soveltuvalla koulutuksella ja riittävällä kokemuksella näytteenotosta.

3.2.5 Uimavesivalvonta ja näytteenotto

Uimaveden laatua valvotaan uimarannoilla ja uima-altaissa. Uimavedestä ei saa aiheutua terveyshaittaa uimareille. Uimaveden laatuvaatimuksista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 177/2008. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on laadittava uimarantaluettelo ennen kunkin uimakauden alkua em. asetuksen soveltamisalaan kuuluvista yleisistä uimarannoista. Uimarannan omistajan tai haltijan on yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen kanssa laadittava uimarannan uimaveden laadun säännöllistä seuranta ja valvontaa varten seurantakalenteri ennen kunkin uimakauden alkua. Uimakausi on määriteltävä kunkin vuonna erikseen, uimakausi on normaalisti määritelty 15.6.-31.8. väliseksi ajaksi.

EU-uimarannoilta otetaan yksi näyte ennen uimakauden alkua ja 3 näytettä uimakauden aikana, muilta uimarannoilta otetaan uimakauden aikana 3 näytettä, uimarantoja on yhteistoiminta-alueella yhteensä noin 60 kpl. Uimahalleja ja kylpylöitä on yhteistoiminta-alueella 6 kpl. Vuonna 2019 ulkoistettiin uimavesien näytteenotto toimijoiden vastuulle. Näytteenottajien pätevyys tarkastetaan ympäristöterveyspalveluiden toimesta. Toimijoilla on velvollisuus toimittaa näytetulokset tiedoksi Lohjan ympäristöterveyspalveluille. Poikkeamatulosten kohdalla terveystarkastaja käy ottamassa uusintanäytteet ja seuraa tilannetta sen normalisoitumiseen asti. Uima-altaiden näytteenoton laatua seurataan viranomaisen ottamin verrokkinäyttein.

3.3 Tupakkalain mukainen valvonta

Tupakkavalvonnan tehtävänä on ehkäistä tupakkatuotteiden käytön aloittamista, edistää niiden käytön lopettamista ja suojella väestöä tupakansavulle altistumiselta. Uusi tupakkalaki on tullut voimaan 15.8.2016. Tupakkalain tavoitteena on tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Uuden tupakkalain sisällön ja sen tuomien velvoitteiden käyttöönotto vaatii tupakkavalvonnalta resursseja ja koulutautumista, mm. asuntoyhteisöjen tupakointikiellot.

3.3.1 Valvontakohteet

Tupakkalain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan kohteita yhteistoiminta-alueella on n. 109 kpl. Valvontakohtetyypit, niiden määrät ja tarkastustiheydet on esitetty liitteessä 4. Tyypillisiä valvonnan kohteita ovat paikat, joissa valvotaan tupakointikieltojen ja rajoitusten toteutumista, tupakkatuotteiden, tupakanvastikkeiden ja tupakkajäljtelmien myyntipaikat ja myyntitoiminta sekä mainonta sisältäen piilomainonnan. Tupakansavun kulkeutuminen savuttomiin tiloihin tarkastetaan valvontakäynnin yhteydessä tai asiakasvalituksen perusteella. Tarkastuskäynneillä käytetään ensisijaisesti aistinvaraisia menetelmiä, tupakansavun kulkeutumista voidaan tutkia ns. merkkisavututkimuksella. Tupakkavalvontaa tehdään pääasiassa muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä, samalla tarkastetaan lääkelain mukaiset nikotiinikorvaushoitoon tarkoitetut nikotiinivalmisteet. Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyjiä alueella on n. 60 kpl. Oppilaitosten, alle 18 vuotiaiden suosimien harrastus ja kerhotilojen välittömässä läheisyydessä olevia tupakkatuotteiden, tupakointivälineiden ja nikotiinivalmisteiden myyntipisteitä ei ole erikseen kartoitettu.

3.3.2 Lupamenettely

Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden myynti on luvan/ilmoituksen varaista, lupaa haetaan Valviran internetsivujen kautta kunnan valvontaviranomaiselta. Tupakkaluvan hakupapereihin tulee liittää omavalvontasuunnitelma. Valvontaviranomainen tekee myyntiluvasta ja ilmoituksen käsittelystä maksullisen hallintopäätöksen. Myyntilupa tulee olla esillä jokaisessa myyntipisteessä. Tupakkatuotteiden luparekisteriä ylläpitää Valvira. Nikotiinivalmisteiden myyntilupien keskusrekisteriä ylläpitää lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea.

3.3.3 Ohjelmakauden painopistealueet

Valtakunnallisesti valvonnan painopistealueiksi vuosiksi 2020-2024 on määritelty:

- omavalvonnan tukeminen
- yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa
- laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten yhteistyö (mm. vähittäismyyntipakkausten uudet pakolliset merkinnät)

Lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) mukaan kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Tupakkalain näkökulmasta yhteistyön tavoitteena on edesauttaa tupakkalain tavoitteen toteutumista eli tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumista vuoteen 2030 mennessä. Yksikössä pyritään selvittämään yhteistyön mahdollisuuksia ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa valvontakauden aikana.

Painopisteitä toteutetaan alueen toiminnan ja mahdollisuuksien mukaan, kun projektien toteuttamisesta saadaan lisää ohjeita keskusviranomaiselta.

Tupakkalain mukaiset suunnitelmallisen valvonnan kohteet on esitetty liitteessä 3.

3.4 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuoltolaki edellyttää, että kunta järjestää alueellaan peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkärinavun sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon siten kuin laissa säädetään. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tavoitteena on ennaltaehkäistä tarttuvaa eläintauteja ja ylläpitää eläinten terveyden korkeaa tasoa, parantaa eläinten hyvinvointia sekä suojella ihmisten terveyttä eläimistä ihmisiin tarttuvilta taudeilta ja haitallisilta aineilta.

Ruokaviraston laatiman eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä ohjata eläinlääkäripalveluiden järjestämistä.

3.4.1 Henkilöresurssit ja pätevyys

Kunnan pitää varata riittävästi henkilöresursseja sekä eläinlääkäripalvelujen että valvontatehtävien hoitamiseen. Eriyistä huomiota on kiinnitettävä valvontatehtävien jäävittömään hoitamiseen eli valvontatehtäviä ei suorita henkilö, joka on kyseiseen valvontakohteeseen kiinteässä asiakassuhteessa. Kunnan on arvioitava valvontaa ja palveluiden järjestämistä varten tarvittavat resurssit. Resurssikartoitus on suoritettava käyttäen valvontaohjelman liitteenä olevaa lomaketta. Lomake on toimitettava aluehallintovirastoon valvontasuunnitelman ja sen päivityksien liitteenä. Kunnan on valvontasuunnitelmassaan osoitettava, että yksiköllä on kartoitetun resurssitarpeen täyttämiseen riittävä määrä pätevää henkilökuntaa. Kunnaneläinlääkäreiden vastuualueet ja työnjako kirjataan kunnan suunnitelmaan. Valvontaohjelman lomake on tämän suunnitelman liitteenä 7.

Lohjan ympäristöterveyspalveluissa on yksi hygieenikko-valvontaeläinlääkäri, jonka vastuulla on eläinten hyvinvoinnin valvonta, sivutuotevalvonta, eläinperäisten elintarvikkeiden alkutuotannon valvonta ja eläintautivalvonta omalta osaltaan. Yksikössä on 4 praktikkoeläinlääkärinä sijoittuneena neljälle vastaanotolle yhteistoiminta-alueella. Praktikkoeläinlääkäreiden vastuulla on eläinlääkintäpalvelut, eläinten hyvinvoinnin valvonta valvontaeläinlääkäriä avustavana sekä hänen poissa ollessaan, sivutuotevalvonta valvontaeläinlääkäriin poissa ollessa, eläintautivalvonta. Lisäksi yksikössä on Aluehallintoviraston valtuuttama eläinsuojeluvalvoja. Eläinsuojeluvalvojan tehtävänä on valvontaeläinlääkäriin sekä praktikkoeläinlääkäreiden avustaminen eläinsuojeluvalvonnassa ja suunnitelmallisten eläinsuojelutarkastusten tekeminen.

3.4.2 Maksut

Kunta perii maksua keskitettyyn yhteydenottopalveluun soitetuista puheluista. Maksun suuruus on 1,92 euroa minuutilta (sis. ALV). Kunta ei toistaiseksi peri eikä subventoi eläinlääkäripalvelujen käyttöä. Eläinlääkintähuollossa on otettu käyttöön toukokuun alussa vuonna 2017 klinikkamaksu, joka on suuruudeltaan 10 € (+alv 24%)/asiakas.

3.4.3 Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellinen eläinlääkäriapu

Peruseläinlääkäripalvelut sisältävät perustason terveyden- ja sairaanhoidon ja niihin liittyvän neuvonnan sekä terveydenhuoltosuunnitelmien laatimisen. Kiireellinen eläinlääkäriapu sisältää sairaudenhoidon ja potilaan tilan vakauttamisen äkillisissä sairaustapauksissa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella toimii neljä eläinlääkäriinvastaanottoa, jotka sijaitsevat Lohjan asemalla, Pusulassa, Karkkilassa ja Vihdissä. Ympäristöterveyspalvelut tarjoavat peruseläinlääkäripalvelut sekä kiireellisen eläinlääkäriavun tuotanto- ja lemmikkieläimille. Kaikki eläinlääkärit tekevät itsenäisesti terveydenhuoltosopimuksia alueen toimijoiden kanssa. Kiireellinen eläinlääkäriapu alueella on järjestetty siten, että tuotanto- ja lemmikkieläinten hoidosta vastaa sama henkilökunta. Alueen tuotantoeläinmäärä on melko vähäinen, joten toistaiseksi kiireellisen avun saaminen ei ole heikentynyt järjestelyn vuoksi. Päivystysalue kattaa Lohjan, Vihdin, Karkkilan ja Siuntion alueet. Yhteistyötä muiden päivystysalueiden kanssa ei toistaiseksi ole tehty. Keskitetty yhteydenottopalvelu on otettu käyttöön 2.2.2015. Yhteistoiminta-alueella on vuosittain n. 7000 eläinlääkärikäyntiä kunnallisten eläinlääkäripalveluiden puitteissa. Alueella on useampi yksityinen lemmikkieläinten hoitoa tarjoava eläinlääkäripalvelu, mutta ympärivuorokautista päivystystä ei ole tarjolla.

Kunnalla on eläinlääkäritoiminnassa tapahtuneiden vahinkojen varalta vakuutus, jolla voidaan kattaa suuretkin korvaussummat. Vakuutuksen omavastuu 2000 euroa, joka ei kata monia lemmikkieläinten hoitoon liittyviä vahinkoja korvaussummien jäädessä omavastuuosuutta pienemmiksi. Omavastuuosuutta pienemmät korvaussummat korvataan eläinlääkintähuollon yleisestä budjetista. Korvauksiin ei ole varattu rahaa talousarviossa. Eläinlääkäritoiminnasta aiheutuneet vahingot arvioidaan ensisijaisesti ympäristöterveyspäällikön toimesta, hankalammista tapauksista voidaan keskustella eläinlääkäripalaverieissa alueen kaikkien eläinlääkäreiden kesken. Erityisen hankalat ja korvaussummaltaan suuret tapaukset viedään eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan käsiteltäväksi. Muut eläinlääkäritoimintaan kohdistuvat asiakasvalitukset käsittelee ympäristöterveyspäällikkö.

Vuosien 2014-2015 aikana selvitettiin kunnallisten eläinlääkäriinvastaanottojen keskittämisen mahdollisuutta yhdeksi tai kahdeksi yhteisvastaanotoksi. Selvityksen perusteella palveluverkko säilytettiin ennallaan. Vuonna 2016 aikana on otettu käyttöön kaikkien alueen eläinlääkäreiden yhteinen KliniQ-potilastietojärjestelmä. Vuoden 2018 lopulla yhdistettiin neljän vastaanoton tietokannat ja kevään 2019 aikana otettiin käyttöön nettiajanvarausjärjestelmä.

Eläinlääkäripäivystystä ei toistaiseksi olla eriyttämässä eläinlääkintähuollon vaatimusten mukaisesti, koska tuotantoeläinmäärät alueella eivät ole suuria.

3.4.4 Eläintauti- ja sivutuotevalvonta

Eläintautilain (441/2013) tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää sellaisia sairauksia ja tartuntoja, jotka voivat siirtyä eläimestä toiseen eläimeen tai ihmiseen (eläintauti), eläinten terveyden edistämiseksi, ihmisten terveyden suojaamiseksi, elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseksi ja kotieläintuotannon toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Eläintautilain mukaista valvontaa ja siihen liittyviä muita tehtäviä Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella hoitavat pääasiassa hygieenikkovalvontaeläinlääkäri ja kaupungineläinlääkärit. Ympäristöterveyspalveluilla on kaksi valmiuseläinlääkäriä, jotka pyrkivät osallistumaan aluehallintoviraston tarjoamaan valmiuseläinlääkärikoulutukseen. Kullakin

eläinlääkäriviranhaltijalla on itsenäinen velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista tarvittaville tahoille. Ympäristöterveyspäällikkö ja hygieenikkovalvontaeläinlääkäri vastaavat ilmoittamisesta terveydenhuollon puolelle. Eläintautilakiin perustuvat valvonta- ja näytteenottotehtävät on jaettu hygieenikkovalvontaeläinlääkäriin ja kaupungineläinlääkäreiden kesken. Tehtävänjako tarkastetaan vuosittain. Aluehallintoviraston määräyksellä tehtävistä voi vastata kuka tahansa yhteistoiminta-alueen eläinlääkäriviranhaltija.

Eläintautivalvontaan liittyen kaupungineläinlääkärit ja hygieenikkovalvontaeläinlääkäri tekevät myös eläinten vienti- ja tuontitarkastuksia sekä muita näytteenottoja liittyen mm. eläinnäyttelyihin, myyntitilanteisiin ja siittola- tai keinosiemennystoimintaan. Vienti- ja tuontitarkastuksiin liittyvät asiakirjat pyritään tekemään TRACES-järjestelmän kautta.

Eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi eläimistä saatavien sivutuotteiden käsittelystä annettu ns. sivutuoteasetus velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen valvomaan sivutuotteiden oikeaa käsittelyä ja loppusijoitusta. Sivutuotevalvonta kuuluu yhteistoiminta-alueella hygieenikkovalvontaeläinlääkärille. Sivutuoteasioissa annetaan tarvittaessa neuvontaa.

Eläintautilain ja sivutuoteasetuksen perusteella suunnitelmallisesti valvottavia kohteita yhteistoiminta-alueella on kolme: kaksi sivutuoteasetuksen mukaista polttolaitosta sekä viisi spermankeräysasemaa. Näitä valvotaan aluehallintoviraston ohjauksen mukaisesti.

3.4.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinsuojelulain (247/1996) tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläinsuojelulain mukaisia paikallisia valvontaviranomaisia ovat kunnaneläinlääkärit, terveydensuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat ja poliisi. Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueella eläinsuojeluvalvonta on keskitetty hygieenikkovalvontaeläinlääkärille. Lisäksi yksikössä toimii Aluehallintoviraston valtuuttama eläinsuojeluvalvoja, jonka tehtävänä on eläinlääkärien avustaminen eläinsuojelutarkastuksilla sekä ilmoitusvelvollisen toiminnan tarkastusten tekeminen. Hygieenikkovalvontaeläinlääkäriin lomien aikana eläinsuojeluvalvontaa hoitavat praktikkoeläinlääkärit eläinsuojeluvalvojan kanssa.

Hygieenikkovalvontaeläinlääkäri tekee eläinsuojelutarkastukset pääasiassa eläinsuojeluvalvojan, kaupungin- tai läänineläinlääkäriin kanssa. Tarvittaessa virka-apua tarkastusten suorittamiseen pyydetään poliisilta. Tarkastuksia suoritetaan pääasiallisesti silloin, kun on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan, käytetään tai kuljetetaan säädösten vastaisesti. Valvontaviranomaisella on epäilyn perusteella oikeus tarkastaa eläin ja sen pitopaikka sekä eläimen pitoon ja hoitoon liittyvät välineet, ruoka- ja juoma. Epäilyn perusteella tarkastuksia suoritetaan myös kotirauhan piirissä. Tarkastusten yhteydessä eläintenpitäjälle annetaan neuvontaa ja ohjausta. Havaittaessa eläinsuojelulainsäädäntöä rikoitun, annetaan hallintopäätöksellä määräyksiä ja kieltoja ja ryhdytään tarvittaessa myös kiiretoimenpiteisiin.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvaa ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa harjoittavia yksiköitä (esim. hevostallit ja eläinkaupat ja pieneläinhoitolat) tarkastetaan mahdollisuuksien mukaan. Tarkastuksen suorittamisen ei näissä kohteissa tarvitse perustua epäilyyn. Tarkastuksia voidaan tehdä myös ilman epäilyä sellaisiin paikkoihin, joiden toiminta edellyttää luvan hakemista aluehallintovirastolta. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi sirkukset, eläintarhat, eläinnäyttelyt ja eläinkilpailut.

Ilmoitusvelvollisia toiminnanharjoittajia yhteistoiminta-alueella on noin 250 kpl. Kohdemäärä on kuitenkin kasvamassa hevostallien rekisteröitymisvelvoitteen myötä (vuoden 2020 loppuun mennessä). Ilmoitusvelvollisten kohteiden määrä voidaan vain arvioida, sillä läheskään kaikki kohteet eivät ole rekisterissä. Kohteet riski-luokitellaan sitä mukaa kun niitä ehditään ja pystytään tarkastamaan, osa kohteista on kotirauhan piirissä johon suunnitelmallinen valvonta ei ulotu. Valvontaa suoritetaan tarpeen mukaan painottuen puutteiden korjaamiseen.

3.4.6 Eläinlääkintähuollon painopisteet

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimenpiteiksi vuodelle 2021 on annettu VASU:ssa (Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma) seuraavia asioita:

- AVI-kohtainen painopiste (valvonta-alue, jossa todettu puutteita AVIn alueella)
- Pandemiavalmiuden arviointi ja koronaepidemian opit ympäristöterveydenhuollossa
- EU:n eläinterveyssäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpano
- EU:n eläinterveyssäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpano
- Epäilyyn perustuvan eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen kunnissa
- Vuoden 2020 salmonella- ja tilarehustamopainopisteiden jatkaminen

Ympäristöterveyspalvelut pyrkii vastaamaan annettuihin painopisteisiin niissä puitteissa, kun ohjaavat tahot antavat ohjeistusta niiden toteuttamisesta. Yksikkö pyrkii osallistumaan koulutuksiin ja yhteistyöpalaveriin painopisteisiin liittyen.

4. Häiriötilanteisiin varautuminen

Elintarvike-, terveydensuojelu- ja eläinlääkintähuoltolaissa on veloitteet kunnan varautumisesta häiriötilanteisiin. Lohjan ympäristöterveyspalveluilla on valmiussuunnitelma, jota on päivitetty vuoden 2019 aikana. Päivitystyö jatkuu vuoden 2021 aikana. Vuoden 2019 on tehty valmiuskortit erilaisia erityistilanteita varten.

Elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien ruokamyrkytysepidemioiden selvittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksessa 1365/2011. Lohjan ympäristöterveyspalveluiden yhteistoiminta-alueen epidemiaselvitystyöryhmä on päivitetty vuonna 2019. Työryhmän jäsenistä koko yhteistoiminta-alueella toimivat ympäristöterveyspalveluiden edustajat; ympäristöterveyspäällikkö, hygieenikkovalvontaeläinlääkäri, elintarvikevalvontaan perehtynyt terveystarkastaja ja talousveteen sekä uimaveden erikoistunut terveystarkastaja. Muilta osin selvitystyöryhmän kokoonpano vaihtelee selvityksen alla olevan alueen mukaan. Vesihuollon asiantuntija on nimetty erikseen jokaisen kunnan osalta. Terveyspalveluiden asiantuntijat ovat yhteisiä Vihdin ja Karkkilan alueilla. Lohjan ja Siuntion terveyspalveluiden asiantuntijat ovat erillisiä. Selvitystyöryhmää voidaan täydentää tarpeen mukaan ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Luetteloa selvitystyöryhmän jäsenten yhteystiedoista pidetään jatkuvasti ajan tasalla. Työryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa ympäristöterveyspalveluiden kutsumana. Ruokamyrkytys-epäilyistä tai muusta poikkeavasta tilanteesta tehtävä selvitystyö ja näytteenotto toteutetaan kunnan kustannuksella.

5. Suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi

Kunnan tulee arvioida valvontasuunnitelmansa toteutumista toimintavuoden päätyttyä ja laatia siitä arviointiraportit. Arviointiraportti laaditaan toimialakohtaisesti ja viedään Lohjan ympäristöterveysjaoston käsiteltäväksi niin, että se voidaan toimittaa aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Valvontasuunnitelma-asetuksen 665/2006 mukaan toteutumisen arvioinnissa tulee arvioida:

- tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin
- tarkastusten kattavuus
- näytteiden määrä kohdetyypeittäin sekä
- valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioitaessa tarkastellaan, kuinka kattavasti suunniteltu toiminta ja suunnitellut tarkastukset ovat toteutuneet valvontakohdetyypeittäin. Lisäksi

tarkastellaan, onko kaikkien toimialojen valvontaa tehty kattavasti. Tarkastuksiin ja kohteisiin käytettyä aikaa verrataan sitä suunniteltuun ajankäyttöön. Arvioinnissa huomioidaan myös se, kuinka voimavarojen jakautuminen eri sektoreille käytännössä toteutui. Arviointikriteereitä ovat myös valtakunnallisten painopisteiden ja omien paikallisten painopistealueiden valvonnan toteutuminen. Mikäli suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu, toteutumisen arvioinnissa tuodaan esille mahdollisia syitä (virkavapaat, yllättävät projektit yms.) sekä vaadittavia toimenpiteitä (esimerkiksi päätökset, voimavaralisäykset, toiminnan muuttuminen ja painopisteiden tarkentaminen), jotta tavoitteet toteutuisivat seuraavalla tarkastelujaksolla.

Mikäli valvontasuunnitelman mukaisista tavoitteista on jääty merkittävästi, on tämä otettava huomioon valvontatulojen kohdistamisessa.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin tulokset toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, joka toimittaa arvioinnin eri keskusvirastoille ja keskusvirastot edelleen EU-komissiolle.

Liite 1. Elintarvikevalvonnan suunnitelmallinen valvonta

Elintarvikehuoneiston ohjeellinen riskiluokitus ja tarkastustiheys

TOIMINNAN KOKOLUOKKA	TOIMINTA 1			TOIMINTA 2			TOIMINTA 3			TOIMINTA 4			YHTEENSÄ		
	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)	Kohde lkm	Tark. lkm/v	Työaika htpv/v
KOKOLUOKKA 1															
Myyvälät < 200m2	54	0,35	2	14	0,35	2	4	0,5	3		1	3	72	26	7
Tarjoilu < 6 as. paikkaa TAI < 50 annosta/vrk	45	0,35	2	25	0,35	2	60	0,5	3		1	3	130	55	19
Suurtalous < 500 annosta/vrk		0,35	2	66	0,35	2	16	0,5	3	4	1	3	86	35	11
Teollinen tuotanto < 1 milj. litraa / < 10 000 kg	1	0,35	2	7	0,35	2	19	0,5	3		1	3	27	12	5
Kuljetus ja varastointi < 2 kpl kulj.väl./< 1000 m2 varasto	25	0,35	2	1	0,35	2		0,5	3		1	3	26	9	2
Maahantuonti (EU, 3. maat) vähäistä		0,35	2	4	0,35	2	9	0,5	3		1	3	13	6	2
Pieni/keskisuuri elintarvikekontaktimateriaalitoiminta		0,35	2	2	0,35	2	5	0,5	3		1	3	7	3	1
Siipikarjan ja kanin teurastus tilalla, myynti <10 000 kg		0,35	2		0,35	2		0,5	3		1	3	0	0	0
Lahtivajat (luonnonvarainen riista)	2	0,35	2		0,35	2		0,5	3		1	3	2	1	0
KOKOLUOKKA 2															
Myyvälät 200-1000m2	11	0,35	2	20	0,5	3	5	1	3		2	3	36	19	7
Tarjoilu 6-150 as. paikkaa TAI 50-500 annosta/vrk	45	0,35	2	35	0,5	3	124	1	3		2	3	204	157	61
Suurtalous 500-2000 annosta/vrk		0,35	2	8	0,5	3	1	1	3	6	2	3	15	17	7
Teollinen tuotanto 1-10 milj. litraa / 10 000-100 000. kg	1	0,35	2	4	0,5	3	8	1	3		2	3	13	10	4
Kuljetus ja varastointi 2-10 kulj.väl./< 1000-10 000 m2 varasto	2	0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	2	1	0
Maahantuonti (EU, 3. maat) keski suurta		0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	0	0	0
Suuri elintarvikekontaktimateriaalitoiminta		0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	0	0	0
Siipikarjan ja kanin teurastus tilalla, myynti 10 000-40 000 kg		0,35	2		0,5	3		1	3		2	3	0	0	0
KOKOLUOKKA 3															
Myyvälät >1000m2		0,5	3	7	1	3	8	2	3		3	4	15	23	9
Tarjoilu >150 as. paikkaa TAI >500 annosta/vrk		0,5	3		1	3	1	2	3	1	3	4	2	5	2
Suurtalous >2000 annosta/vrk		0,5	3		1	3		2	3	2	3	4	2	6	3
Teollinen tuotanto 10-100 milj. litraa / >100 000-1 milj. kg		0,5	3		1	3	1	2	3		3	4	1	2	1
Kuljetus ja varastointi >10 kulj.väl./>10 000 m2 varasto		0,5	3		1	3		2	3		3	4	0	0	0
Maahantuonti (EU, 3. maat) suurta		0,5	3		1	3		2	3		3	4	0	0	0
Erit. suuri elintarvikekontaktimateriaalitoiminta		0,5	3		1	3		1	3		3	4	0	0	0
HYVÄKSYTYT ELINTARVIKEHUONEISTOT															
KOKOLUOKKA 1															
Liha-, kala-, muna-, maitoala < 10 000 kg/v	1	1	3		1	3	1	2	3	1	3	4	3	6	3
KOKOLUOKKA 2															
Liha-, kala-ala 10 000-100 000 kg/v		2	3		2	3	1	4	4	1	6	4	2	10	5
Muna-ala 10 000-10 milj. kg/v		2	3		2	3		4	4		6	4	0	0	0
Maitoala, vast.otettu raakamaito < 500 000 kg/v, tuotanto < 100 000kg/vuosi		2	3		2	3		4	4		6	4	0	0	0
KOKOLUOKKA 3															
Liha-, kala-ala 100 000-1 milj. kg/v		2	3		4	4		6	4		8	4	0	0	0
Muna-ala >10 milj. kg/v		2	3		4	4		6	4		8	4	0	0	0
Maitoala, vast.otettu raakamaito 500 000-2 milj. kg/v		2	3		4	4		6	4		8	4	0	0	0
KOKOLUOKKA 4															
Liha-, kala-ala 1-10 milj. kg/v		4	4		6	4		8	4		10	4	0	0	0
Maitoala tuotanto > 100 000 kg/v		4	4		6	4		8	4		10	4	0	0	0
Maitoala, vast.otettu raakamaito > 2 milj. kg/v		4	4		6	4		8	4		10	4	0	0	0
KOKOLUOKKA 5															
Liha-, kala-ala >10 milj. kg/v		1	3		1	3		2	3		3	4	0	0	0
ELINTARVIKEHUONEISTOT YHTEENSÄ															
	187			193			263			15			658	403	150
ALKUTUOTANTO															
	Kohde lkm	Riskl. tark/v	Tark. (h)										Tark. lkm/v	Työaika htpv/v	
Maidontuotanto	30	0,2	2										30	6	2
Lihakarjan kasvatusta, kalastus, vesiviljely*	40	0	2										40	0	0
Muu alkutuotanto	470	0,1	2										470	47	13
Sellaisenaan syötävien avomaan kasvien tuotanto	45	0,3	2										45	14	4
ALKUTUOTANTO YHTEENSÄ															
	585												585	67	18
OHJEELLINEN ELINTARVIKEVALVONTA YHTEENSÄ															
													1243	469	168

*valvotaan tarpeen mukaan

Liite 2. Terveystuojelulain mukainen suunnitelmallinen valvonta										
Toimintaluokka	Toimintatyyppi	Lkm	Tark. tiheys (lkm/v)		Tark. aika (h)		Työaika yht. (htpv)		Kok. tark. (lkm/v)	
			ohj.	risk.	ohj.	kunta	ohj.	risk.	ohj.	risk.
Talousveden jakelu ja käyttö	Asetus 1352/2015									
	EU-raportoitava vedenjakelualue (vedentoimitus > 1000 m3/pv tai väh. 5000 henkilölle)	3	1,00	1,00	11,6	10,0	4,6	4,0	3	3
	Muu vedenjakelualue (vedentoimitus 10 - 999 m3/pv tai 50 - 4999 henkilölle)	4	1,00	1,00	6,0	8,0	3,2	4,3	4	4
	Muu vedenjakelualue (vedentoimitus 10 - 999 m3/pv tai 50 - 4999 henkilölle), vain jakelu	6	0,50	0,50		3,0	0,0	1,2	3	3
	Asetus 401/2000									
	Pieni vedenjakelualue (vedentoimitus < 10 m3/pv tai alle 50 henkilölle)	1	0,50	0,50	4,0	4,0	0,3	0,3	1	1
Pieni vedenjakelualue (vedentoimitus < 10 m3/pv tai alle 50 henkilölle), vain jakelu		6	0,30	0,30		2,0	0,0	0,5	2	2
	TsL 18 a § kohteet	69								
Kokoontuminen, julkiset hivi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	41	0,25	0,25	3,0	3,0	4,1	4,1	10	10
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	76	0,30	0,30	10,0	7,0	30,4	21,3	23	23
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	48	0,20	0,20	3,0	3,0	3,8	3,8	10	10
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	74	0,25	0,25	2,5	3,0	6,2	7,4	19	19
	Solarium	5	0,20	0,20	2,0	2,0	0,3	0,3	1,0	1,0
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	66	0,30	0,30	4,0	5,0	10,6	13,2	20	20
	Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	17	0,30	0,30	4,0	3,0	2,7	2,0	5	5
	Vanhainkodit ja vastaavat	26	0,30	0,30	4,0	3,0	4,2	3,1	8	8
	Muut sosiaali-alan yksiköt	28	0,30	0,30	4,0	3,0	4,5	3,4	8	8
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), pienet yleiset uimarannat	35	1,00	1,00	3,0	3,0	14,0	14,0	35	35
	Yleiset uima-altaat (uimahallit, kylpylät jne.)	6	1,00	1,00	4,5	4,0	3,6	3,2	6	6
	Yleiset saunat		0,50	0,50			0,0	0,0	0	0
	Yleinen liikuntatila (urheiluhallit, kuntosalit jne.)	40	0,20	0,20	3,0	2,0	3,2	2,1	8	8
YHTEENSÄ		551				95,6	88,2	165	165	

Liite 3. Tupakkalain mukainen suunnitelmallinen valvonta										
Tupakkalain mukainen kohdetyyppi		Lkm	Tark. tiheys		Tark. aika		Työaika yht.		Kok. tark.	
			(lkm/v) ohj.	risk.	(h) ohj.	kunta	(htpv) ohj.	risk.	(lkm/v) ohj.	risk.
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa erillinen tupakointitila	0	0,3	0,3	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito	Vähittäismyynti (myös tukkumyymälät, joissa on vähittäismyyntiä)	108	0,5	0,4	2,0	1,0	14,4	5,8	54,0	43,2
	Tupakkatuotteiden tukkumyynti	1	0,5	0,4	2,0	1,0	0,1	0,1	0,5	0,4
YHTEENSÄ		109					14,5	5,8	55	44

Liite 4: Kuntien valvontaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

Elintarvikevalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Elintarvikelaki (23/2006 muutoksineen)
- 2) Yleinen valvonta-asetus ja muista virallisista toimista EU (2017/625)
- 3) Yleinen elintarvikevalvonta-asetus EY (178/2002)
- 4) Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)
- 5) EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2017/625, virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista
- 6) EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2004/852 elintarvikehygieniasta
- 7) EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2004/853 eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä
- 8) Maa- ja Metsätalousministeriön ensisaapumisasetus (118/2006)
- 9) Elintarviketietoasetus EU (1169/2011)
- 10) Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011)
- 11) Maa- ja Metsätalousministeriön asetus laitosten elintarvikehygieniasta (795/2014)
- 12) Maa- ja Metsätalousministeriön asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)
- 13) Maa- ja Metsätalousministeriön asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011)
- 14) Kehysasetus elintarvikekontaktimateriaaleista EY (1935/2004)
- 15) Komission asetus (EY) N:o 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista

Terveydensuojelun lainsäädäntöä

- 1) Terveydensuojelulaki (763/1994 muutoksineen)
- 2) Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
  - Talousveden osalta laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:
    - STM asetus (1352/2015 muutoksineen) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
    - STM asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
  - Uimavesien osalta laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:
    - Allasvedet
      - STM asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista
    - Uimarantavedet
      - STM:n asetus 177/2008 yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (ns. EU uimarantavesien valvontaan) ja STM:n asetus 354/2008 pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta.

Tupakkavalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Tupakkalaki (549/2016)
- 2) STM asetus (593/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä
- 3) STM asetus (591/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkausten varoitusmerkinnöistä
- 4) STM asetus (592/2016) tupakkatuotteita ja vastaavien tuotteita koskevista standardeista ja ilmoituksista
- 5) Valtioneuvoston asetus (601/2016) tupakointitiloista

Eläinlääkintähuolto

- 1) Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
- 2) Valtioneuvoston asetus eläinlääkintähuollosta (1031/2009)
- 3) Valtioneuvoston asetus (886/2016) eläinten terveysvalvonnasta sekä eläintautien vastustamisesta eläinten keinollisessa lisäämisessä

Muuta

- 1) Hallintolaki (434/2003)
- 2) Kuntalaki (410/2015)
- 3) Valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006)
- 4) Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (664/2006)
- 5) Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009)
- 6) Valtioneuvoston asetus elintarvikelain, rehulain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista (152/2015)

Liite 5. Valvira/terveydensuojelulaki; Valvontakohdetyyppien tarkastusten yleinen sisältö

Kohdetyypit	Tarkastuksella huomioidaan:
Kaikissa kohdetyypeissä	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu
Tsl 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet (työtilat)	<ul style="list-style-type: none"> • Asutuksen läheisyys, asukkaiden määrä, asukkaiden häiriöalttius • Harjoitettavan toiminnan laatu, toiminnan jatkuvuus, • Toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • Yleinen siisteys • Rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • Ilmanvaihto • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Kemikaalien käsittely ja säilytys • Jätehuollon järjestelyt
Julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	<ul style="list-style-type: none"> • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Pesu- ja pukeutumistilat • Käymälät ja muut sosiaalitilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiaksmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
Julkisen majoitushuoneisto <ul style="list-style-type: none"> • hotellit • matkustajakodit ja muu majoitus • leirikeskukset tai vastaavat majoituskohteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Varustelutaso • Majoitustilat, yleiset tilat, käymälät ja pesu- ja saunatilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiaksmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala tai kylpylä <ul style="list-style-type: none"> • uimahalli • uima-allas, uimala • kylpylät ja vesipuistot 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön allasvesihygieninen osaaminen • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuminen • Tulosten ja poikkeamien raportointi terveydensuojeluviranomaiselle • Onko poikkeamien johdosta ryhdytty toimenpiteisiin • Allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä • Vedenpuhdistuslaitteiden toiminta, niiden huolto ja käyttötarkkailu • Ilmanvaihto ja sisäilman laatu • Yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • Sauna- ja pesutilat • Kalusteiden ja pintojen kunto • Jätehuollon järjestelyt • Kemikaalien käsittely ja varastointi

	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakasmäärät ja kirjanpito niistä
<p>Yleinen uimaranta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asetuksen (177/2008) mukainen uimaranta • muu yleinen uimaranta 	<ul style="list-style-type: none"> • Uimarannan siivous ja jätehuolto • Yleiseen käyttöön tarkoitettut käymälät ja pukeutumistilat • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä ilmoitustaululla • Kiellettyä, jolla kielletään koirien ja muiden kotieläinten oleskelu uimarannalla • Riskit uimaveden laadulle • Kävijämäärät • Asetuksen (177/2008) mukaisille uimarannoille uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili • Tiedottaminen • Erityistilanteisiin varautuminen
<p>Eläinsuojat ja -aitaukset tai vastaavat asemakaava-alueella</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eläinsuojan, jaloittelupaikan ja ympäristön siisteys • lannan, virtsan ja rehujen käsittely • rakenteiden kunto ja tarkoituksenmukaisuus eläinlaji huomioon ottaen • toiminnan aiheuttama haitta (melu, haju, tuhoeläimiä) • talous- tai uimaveden saastumisriski • eläinten laji ja lukumäärä, etäisyys rajanaapureihin • lähialueen muu käyttötarkoitus ja häiriöalttius • talousvesikaivojen läheisyys
<p>Koulu tai oppilaitos</p> <ul style="list-style-type: none"> • peruskoulu • lukio, yliopisto, kansalaisopisto • keskiasteen eril. oppilaitokset 	<ul style="list-style-type: none"> • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • harjoitettavan toiminnan laatu • käytettävän talousveden laatu • toiminnan aiheuttama melu • pöly ja haju • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt, piha-alueet • oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden
<p>Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • vaatteiden käsittely • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto, piha- ja leikkialueet • lapsimäärät ja tilojen riittävyys lapsimäärään nähden
<p>Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat

	<ul style="list-style-type: none"> • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto • piha-alueet • asiakasmäärät
Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, solarium	<ul style="list-style-type: none"> • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygieniat ja työvaatteet • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
Julkinen kuntosali tai liikuntatila	<ul style="list-style-type: none"> • tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito • ilmanvaihto • siivousjärjestelyt • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • jätehuolto
Hautausmaat	<ul style="list-style-type: none"> • ruumiiden säilytys • hautojen peittäminen • yleisökäymälät • yleinen siisteys • jätehuollon järjestelyt • toiminnan aiheuttama haitta (melu, haju, pöly, talousveden saastumisriski, uimaveden saastumisriski) • (pohjavesitilanne alueella)
Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa	<ul style="list-style-type: none"> • toiminnan luonne ja laajuus määrittelee tarkastustoimintaa (altistuvien määrä, altistava tekijä) • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihto • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
Talousvettä toimittavat laitokset	<ul style="list-style-type: none"> • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi

<ul style="list-style-type: none"> • Vähintään 5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan yli 1000 m³/d 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50–5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan 10–1000 m³ päivässä • Muu asetuksen (1352/2015) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle 50 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan alle 10 m³ päivässä • Muu asetuksen (401/2001) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan laajuus (elintarvikealan yritykset, julkinen tai kaupallinen toiminta) • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen

EHO:n mukainen resurssitarpeen kartoitus		
Kunta/Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue: Lohjan ympäristöterveyspalvelut		vuosi: 2021
1. Eläinmäärät		
a. tuotantoeläintilat	lkm	Pääasiallinen toiminta lkm
nautatilat	50	
maidontuotanto		30
lihantuotanto		20
muu (harraste ym.)		6
sikatilat	6	
lihantuotanto		6
muu (harraste ym.)		3
lammas- ja vuohitilat	13	
lihantuotanto, villantuotanto		13
muu (harraste ym.)		79
hevostilat	200	
siipikarjatilat	5	
lihantuotanto		1
munantuotanto		4
muu (harraste ym.)		56
vesiviljelylaitokset	0	
turkistarhat	0	
tarhatun riistan tilat	5	
riistalinnut		2
nisäkkäät		3
mehiläistarhat	84	
muut tuotantoeläinyksiköt	2	
b. Lemmikit	lkm	
arvio lemmikkien määrästä (kissat, koirat)*	22000	
2. Eläinlääkäripalvelut		
a. Terveydenhuoltosopimukset		
Nauta	lkm	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	34	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	30	
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista nautojen pitopaikoista)	68	
Sika	lkm	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	4	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	2	
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista sikojen pitopaikoista)	67	
Siipikarja	ei tiedossa	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	ei tiedossa	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista siipikarjan pitopaikoista)	0	
Muut terveydenhuoltosopimukset	0	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus	0	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	
Terveydenhuoltotyön resurssitarve, htv	0,2	
b. Muut eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta		
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	800	
Sairaskäynnit virka-aikana	550	
Sairaskäynnit päivystysaikana	250	
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	6200	
Sairaskäynnit virka-aikana	5300	
Sairaskäynnit päivystysaikana	900	
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve, htv	3,7	
3. Eläinten terveyden valvonta		
a. Terveysvalvonta		
Pakolliseen terveysvalvontaan kuuluvat pitopaikat	lkm	
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopaikat	3	
Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0	
Pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysasemille, salmonellavalvonta	0	
Raakamaïtoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0	
Vapaaehtoiseen terveysvalvontaan kuuluvat pitopaikat	lkm	
Maedi-visna/CAE	1	
Tarhattujen hirvieläinten terveysvalvontaohjelma	0	
Lohikalojen bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	0	
b. Muu eläinten terveyden valvonta		
Eläinten vienti ja tuonti, EKM, oriasemat ym.	50	
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	0,33	
4. Sivutuotevalvonta		
Sivutuotealan laitokset ja toimijat; hyväksyntä rekisteröinti ja valvonta	2	
Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta	5	
Haaskatoiminnan valvonta	2	
Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta	0	
Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta	0	
Sivutuotevalvonnan resurssitarve, htv	0,05	
5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta		
a. Ilmoituksenvaraiset kohteet		
kennelit	107	
hevostallit	110	
riistanhoidolliset tarhat	5	
lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0	
eläinkaupat	2	
eläinhoitotilat, kotieläinpihat ym.	19	
b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset		
arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	220	
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta		
tarkastukset, neuvonta, ohjaus ym.	100	
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve, htv	2	
Lisätiedot: Yksikön käytössä olevat resurssit vuonna 2021; praktikkoeläinlääkärit 4 htv, hygieenikkovalvontaeläinlääkäri 1 htv, eläinsuojeluvalvoja 1 htv		

Liite 6. EHO:n mukainen resurssitarpeen kartoitus

